

**БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМ СИФАТИ ВА САМАРАДОРЛИГИНИ
ОШИРИШДА ЗАМОНАВИЙ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ
ЎРНИ**

Мустафаева Назира Унгаровна¹

¹Мирзаобод тумани 11-умумий ўрта таълим
мактабининг олий тоифали бошланғич синф ўқитувчиси.

Сафарова Лобар Хаитбайевна²

²Мирзаобод тумани 14-мактаб бошланғич таълим ўқитувчиси
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7505390>

Аннотатсия: Мақола мамлакатимиз таълим соҳасида амалга оширилаётган
изчил ислохотлар, илғор педагогик технологиялардан фойдаланиш
самарадорлиги ҳақида.

Калит сўзлар: Илмий-методик билим , педагогик муаммолар, , тадқиқот ,
комил инсон, мураккаблик даражаси , ахборот технологиялари.

Ўзбекистон Республикасининг Таълим тўғрисидаги қонуни ва Кадрлар
таёрлаш миллий дастури ҳамда бир қатор ҳужжатларда бошланғич
таълим, ўрта махсус, касб-ҳунар орасида узвийликни таъминлаш назарда
тутилган.

Мамлакатимиз таълим соҳасида амалга оширилаётган изчил ислохотлар
таълимни янги босқичга кўтариш, илғор педагогик технологиялардан
кенг фойдаланиш имконини бермоқда. Ўқув машғулотларини замонавий
ахборот технологиялари ёрдамида олиб бориш, ўқувчилар қалбига
миллий қадрият ва анъаналаримизга ҳурматни, илм-маърифатга
муҳаббатни чуқур сингдириш ҳозирги даврда педагогларнинг устувор
вазифасидир. Мамлакатимизда таълим тизимида маълум предметни
ўқитишда замонавий ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш
долзарб масаладир. Айнан ахборот

технологиялари таълимнинг универсал воситаси ҳисобланиб, нафақат
ўқувчиларда билим, кўникма ва малакаларни шакллантириш имконини
беради, балки уларнинг шахсий хусусиятларини ҳам ривожлантиради,
билишга бўлган қизиқишларини оширади.

Халқимиз азал-азалдан ўз келажаги бўлган ёшларни тарбиялашга жиддий
эътибор қаратиб келган. Давлатимиз томонидан олиб борилаётган ҳар
томонлама етук, маънавий бой комил инсонни вояга етказиш борасидаги
ислохотлар бунинг исботидир. Албатта, ҳар бир ота-она фарзандининг
руҳий ва жисмоний тарафдан соғлом бўлишини чин кўнгилдан истайди.

Халқ таълими тизимида педагогик фаолият кўрсатаётган ҳар бир олий
маълумотли мутахассиснинг мақсади ўзлари таълим бераётган ёшларни

мана шундай баркамол этиб вояга етказишдан иборат. Аммо, таълим-тарбия жараёни жуда мураккаб бўлганлиги боис унга бир қанча омиллар ўз таъсирини ўтказади. Айниқса, бошланғич таълим ўқитувчилари таълим жараёнида ҳар бир боланинг индивидуал-психологик хусусиятларини ҳисобга олиши орқали ёндашиши улар фаолиятида самарадорликка эришишини таъминлайди. Бошланғич таълим ҳар бир боланинг ҳаётида муҳим давр саналади. Чунки, инсоннинг эртага қай даражада шаклланиши, ақлий фаолияти, мавқеи шу даврда олинган билимларнинг маҳсули ҳисобланади. Шу сабаб бошланғич таълим ўқитувчилари ўқувчилар учун идеал инсон вазифасини бажаради.

Маълумки, бошланғич таълим - таълим тизимининг пойдевори ҳисобланиб, келажакда ўқувчиларни ўқитиш сифати унга боғлиқ бўлади, бу эса бошланғич синф ўқитувчиси зиммасига катта масъулият юклайди. Узоқ вақт давомида таълим тизимида бошланғич таълим кўникмаларни ривожлантириш жараёни бўлиб келди, яъни ўқувчи кейинги таълим олиш учун ўқиш, ёзиш, ҳисоблаш каби асосий кўникмаларни ўзлаштириши керак бўлган таълим босқичи сифатида қаралди. Бугунги кунда бошланғич таълим босқичида фаолликни, мустақилликни ривожлантириш, идрок этиш фаоллигини сақлаб қолиш ва бола таълим дунёсига шахдам кириб бориши учун шароитлар яратиш, унинг саломатлигини ва эмоционал хусусиятларини мустаҳкамлаш муҳим аҳамият касб этади. Бугунги кунда ўқувчиларнинг айнан мана шу сифатлари таълим жараёнига замонавий ахборот технологияларини жорий этиш билан ривожланаётганлиги айтилган ҳақиқатдир.

Ахборот технологияларидан фойдаланиш ўқувчиларга ахборот манбаларидан фойдаланиш имконини беради, мустақил ишлар самарадорлигини оширади, ижодкорлик, малака ва кўникмаларни эгаллаш ва мустаҳкамлаш учун умуман янги имкониятлар беради.

Таълимнинг янги шакллари ва методларини амалга оширишга имкон беради. Ҳар бир ўқувчида шахсий ўқув йўналишини ривожлантиришни таъминлайди. Бошланғич таълим жараёнида ҳам тайёр мультимедиа маҳсулотлар ва компьютер таълими дастурларидан, ўқув ва синфдан ташқари ишларда Интернет тармоғи воситаларидан фойдаланиш ижобий самара беради. Масалан, она тили дарсларида саводхонликни ошириш бўйича машқларни бажариш жараёнида ўқувчилар компьютерларда турли

хилдаги амалий топшириқларни бажарадилар. Бунда турли кўргазмали-машқ, назорат-машқлари ва тест синовлари модуллари киритилган аралаш компьютер дастурларидан ҳам фойдаланиш мумкин.

Бошланғич синфларда ўрганиладиган кўплаб мавзулар бўйича турли материаллар берилган. Турли мураккаблик даражасидаги турли хилдаги топшириқлар ҳар бир ўқувчининг идрок этиш ва ижодий қобилиятларини ривожлантиришга ҳам ёрдам беради. Хулоса қилиб айтганда, бошланғич таълим жараёнида ҳам замонавий ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш ўқувчиларни қизиқарли оламга олиб киради, таълим беришда ўқитувчининг имкониятларини кенгайтиради. Бу жараёни ташкил этиш замонавий бошланғич таълимнинг муҳим вазифаси ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Санақулов Х.Р., Ходийева Д.П. Сатбайева «Технология ва уни ўқитиш методикаси». Дарслик. Т.: ТДПУ. 2015-йил.
2. Мавлонова Р. А., Санақулов Х.Р., ходийева Д.П. Технология ва уни ўқитиш методикаси. Ўқув қўлланма. Т.: ТДПУ. 2007-йил.
3. www.pedagog.uz;
4. www.ziynet.uz;
5. www.lex.uz;
6. www.bilim.uz;

